

शासन व्यवहारात मराठीचा वापर
शासनाचे धोरणे, अहवाल, आदेश, नियम, शासन
निर्णय, अधिसूचना व प्रारूप नियम इत्यादीमध्ये
मराठीचा वापर करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

पर्यावरण विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र. ७१/आस्थापना

मंत्रालय, १५ वा मजला, नवीन प्रशासकीय भवन, मादाम कामा मार्ग,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई-३२.

तारीख: - २५ मार्च, २०१५.

वाचा :-

- १) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र.मभावा-१०८०/प्र.क्र.५४/२०, दि.१८/०५/१९८२,
- २) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र.मभावा-१०८६/प्र.क्र.१६१/८६/वीस-ब, दि.१८/०७/१९८६,
- ३) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र.एलएनजी-१०९९/१४३/प्र.क्र.८२/२०-ब, दि.३१/०५/२००४,
- ४) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र. एलएनजी -२००७/६८१/प्र.क्र.९/२०-ब, दि.१८/०१/२००८,
- ५) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र. मभावा -२०१०/प्र.क्र.७५/२०-ब, दि.१४/०७/२०१०,
- ६) मराठी भाषा विभाग, शा.नि.क्र. मभावा -१०११/प्र.क्र.७८/२०११/भाषा-२, दि.१०/०५/२०१२,
- ७) मराठी भाषा विभाग, शा.नि.क्र. मभावा -१०१३/५७/८२/प्र.क्र.९/भाषा-२, दि.२९/०१/२०१३,
- ८) मराठी भाषा विभाग, शा.नि.क्र. मभावा -२०१४/१४९/प्र.क्र.७३/भाषा-२, दि.२०/०८/२०१४,

परिपत्रक

महाराष्ट्र राज्याची स्थापना झाल्यानंतर शासनाने मराठीतून राज्यकारभार करण्याचे आपले धोरण जाहीर केले आहे. सदर धारणानुसार दि.२६ जानेवारी, १९६५ पासून मराठी ही राज्याची राजभाषा म्हणून घोषित करण्यात आली आणि महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम, १९६४ मधील तरतूदीनुसार दि.१ मे, १९६६ पासून वर्जित प्रयोजने वगळता सर्व कामकाज मराठीतून करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे. शासकीय कार्यालयाप्रमाणे शासनाच्या अंगीकृत व्यवसायांनी वर्जित प्रयोजने वगळता सर्व कामकाज मराठीतून करावयाचे आहे. या आदेशाची अंमलबजावणी काटेकोरपणे होण्याच्या दृष्टीने शासनाकडून वेळोवेळी सूचनाही देण्यात आलेल्या आहेत. तथापि, पर्यावरण विभागातील कार्यासनांचे तसेच, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे कामकाज १०० टक्के मराठीतून होत नसल्याची बाब निदर्शनास आल्यामुळे मा.मंत्री (पर्यावरण) महोदयांनी नाराजी व्यक्त केलेली आहे.

वर्जित प्रयोजने वगळता इतर बाबतीत संयुक्तिक कारणे नसतांना राजभाषा मराठीचा वापर करण्यास टाळाटाळ करणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्या गोपनीय अहवालात नोंद घेण्याबाबत

तसेच, वारंवार समज देऊनही जे अधिकारी व कर्मचारी राजभाषेचा वापर करण्याच्या नियमांचे पालन करणार नाहीत त्यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्याच्या सूचना शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग, दि.१८ मे, १९८२ अन्वये देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच, शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग, दि.१८ जुलै, १९८६ अन्वये (१) लेखी ताकीद देणे (२) गोपनीय अभिलेखात नोंद घेणे (३) ठपका ठेवणे (४) एका वर्षाकरिता बढती रोखणे किंवा एक वर्षाकरिता पुढील वेतनवाढ रोखण्याबाबतच्याही सूचना देण्यात आल्या आहेत. या सूचनांची सर्व कार्यालय प्रमुख व विभाग प्रमुख यांनी काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याबाबत मराठी भाषा विभागाच्या दि.१० मे, २०१२ च्या शासन परिपत्रकान्वये त्याचप्रमाणे शासन निर्णय, परिपत्रके, अधिसूचना, पत्रव्यवहार, संकेतस्थळे इत्यादीमध्ये मराठीचा वापर करण्याच्या सूचना मराठी भाषा विभागाच्या दि.२० ऑगस्ट, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये पुन्हा देण्यात आलेल्या आहेत. तरी, पर्यावरण विभागातील सर्व कार्यासनांनी तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने वर्जित प्रयोजने वगळता सर्व कामकाज मराठीतूनच करावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०३२५११४८१७४८०४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दे. के. मानकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मंत्री (पर्यावरण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. मा.राज्यमंत्री (पर्यावरण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई.
४. प्रधान सचिव (पर्यावरण) यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
५. सर्व अधिकारी/ कर्मचारी, पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व कार्यासने, पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. निवडनस्ती.